

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 15/04438-7

Vår dato: 12.10.2015

Høringssvar - NOU 2015:8 Fremtidens skole - Fornyelser av fag og kompetanser

Vi viser til brev av 17.06.15 med høring av NOU 2015:8 Fremtidens skole – Fornyelser av fag og kompetanser.

Høgskolen i Bergen anerkjenner det grundige og gode arbeidet utvalget har gjort med NOU 2015:8. Prosessen underveis har vært forbilledlig og resultatet gir et godt grunnlag for å tenke framtidens skole.

HiB stiller seg positiv til de fire kompetanseområdene som utredningen mener det er behov for i framtidens skole. Vi registrerer at både nytteaspekter og dannelsenaspekter ved disse kompetansene markeres. Vi mener det bør legges større vekt på dannelsesperspektivene, som viktig faktor i elevenes læring, noe som også står sentralt i høgskolens arbeid, blant annet gjennom doktorgradsprogrammet *Studier av danning og didaktiske praksiser*. Med vår kunstfaglige profil, forventer vi også at de praktiske og estetiske dimensjonene ved kompetanseområdene får en viktigere plass i framtidens skole enn de har i dag.

HiB er grunnleggende positive til vektleggingen av dybdelæring og selvregulering som vi, sammen med de ulike kompetanseområdene, tolker som en imøtegåelse av det testregimet som har fått etablere seg i skolen de siste årene. Vi er imidlertid noe bekymret over at de yngste barna og barn med spesielle behov er så lite eksplisitt behandlet i utredningen. Man står i fare for å miste perspektivet på de elementære strategiene for læring, både hos de yngste elevene på barnetrinnet og hos elever med spesielle behov. Selvregulert læring og individuelle valg av hva man skal ha dybdelæring i er bra for mange barn, men ikke for alle. De store variasjonene innenfor elevgruppene krever pedagoger med kompetanser som supplerer den generelle pedagogikken og fagdidaktikken. Dette blir borte i utredningen (se f.eks.s.78).

Religion som kulturkunnskap er et annet moment vi mener har blitt usynliggjort i utredningen. I kapittel 2 *Kompetanser i framtida* er ikke religion og livssyn nevnt, selv om det er naturlige momenter under fagområdene samfunnsfag og etikkfag og praktiske og estetiske fag. Heller ikke i kapittel 2.2.2 *Sentrale trekk ved samfunnsutviklingen*, er religion som formativ samfunnsstørrelse tatt med. Med tanke på hvilken betydning religion har i forbindelse med de største konfliktene og samfunnsutfordringene vi står overfor i dag, er det betimelig at dette blir behandlet i utredningen.

HiB er enig i at det er tid for fagfornyelse i skolen. Den foreslåtte inndelingen i fagområder har både sterke og svake sider. Det er derfor positivt at fagområdene beskrives som fleksible. På læreplannivået bør det derfor kunne være samarbeid med andre naturlige fag og fagområde. For språkfagenes del vil det være naturlig å også knytte an til samfunnsfag, etikkfag og estetiske fag. For å ta med et annet eksempel, kan matematikk like naturlig knyttes an til samfunnsfag og estetiske fag som til naturfag og teknologi.

Vi er ikke uenig i at det tverrfaglige potensialet i skolefagene kan utnyttes bedre, men mener dette også kan gjøres innenfor eksisterende læreplaner. Det er vanskelig å se at det å begrense noen tverrfaglige emner til ett fag, i stedet for å belyse det samme fra flere fags innfallsvinkel, gir mer sammenheng mellom enkeltfagene enn tilfellet er i dag.

Det er heller ikke uproblematisk å bygge ned den fagspesifikke kompetansen ved å la noen fenomener forklares bare ut fra ett fag og ikke fra flere. I beskrivelsen av det flerfaglige temaet *bærekraftig utvikling* er for eksempel fagene mat og helse og kunst- og håndverk fraværende. I disse fagene kan elevene tilegne seg holdninger og kunnskap som fremmer en mer bærekraftig utvikling i rollen som konsumenter. I kunst og håndverk er et sentralt spørsmål hvordan man kan skape håndverk og produkter som varer og er holdbare, i motsetning til kortvarige produkter innenfor en bruk- og kastmentalitet. I mat og helse skal elevene vurdere og velge matvarer ut fra etiske og bærekraftige kriterier, og det er fokus på mennesket som kritisk og ansvarlig forbruker.

Kompetanseområdene i utredningen aktualiserer dramafaget som supplement til eksisterende fagportefølje i skolen. Dramafaget har lenge vært en hvit flekk på grunnskolekartet. EU-undersøkelsen DICE (2010)¹ f.eks., viser at elever som har møtt drama i sin vanlige undervisning scorer signifikant høyere enn andre elever på EUs nøkkekompetanseområder: Lære-å-lære, morsmålskompetanse, sosial- og demokratisk kompetanse, entreprenørskap og innovasjonskompetanse, samt kultur- og uttrykkskompetanse. Alle disse fem nøkkekompetanseområdene er gjenkjennbare i de kompetanseområdene NOU 2015:8 beskriver for fremtidens skole.² HiB med sin kunstfaglige satsing, blant annet på dramafaget, anbefaler at drama får en faglig forankring i grunnskolen med egen læreplan.

Skal det bli færre kompetansemål i skolen og mer dybdelæring må det nødvendigvis gjøres noen omprioriteringer i det eksisterende fagstoffet. Vi reagerer på hvordan det eksplisitt

¹ -DICE Consortium. *The DICE has been Cast. Research findings and recommendations on educational theatre and drama*; <http://www.dramanetwork.eu>

² OECD-rapporten *Art for Art's Sake* http://www.oecd.org/edu/cei/ART%20FOR%20ART%E2%80%99S%20SAKE%20OVERVIEW_EN_R3.pdf løfter også fram hvilken betydning musikkfaget kan ha for ulike kompetanseområder i skolen, f.eks. språklæring. Et eventuelt løft for dramafaget kan ikke konkurrere med musikkfagets plass i skolen, som allerede er begrenset. Disse fagene kan sammen bidra med innovative perspektiver i framtidens skole.

foreslås å kutte i språkfagenes litteratur- og kulturdel for å gi til naturfag.³ Kan hende er det fornuftig å overlate noe politisk historie fra fremmedspråkene til samfunnsfag. Litteratur og kulturtilfanget i norskfaget har imidlertid en annen status. Vi mener det er lite visjonært og et paradoks, i forhold til å utvikle elevenes kommunikative, samhandlende og deltagende kompetanse, å redusere dannelsesperspektivet i språkfagene. Utvalget er opptatt av *literacy*, samtidig som det står lite i utredningen om litteratur og kultur som grunnlag for dette. *Literacy* kan forstås som tilgangskompetanse, det vil si tilgang til tekstkulturen som omgir oss, både respektivt og produktivt. Å forstå de sammenhengene tekster inngår i er vesentlig for å delta i tekstkulturen.

Det siste vi vil kommentere er vurdering av elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse (s. 80, siste avsnitt i pkt. 5.2.1.). Vi stiller oss noe spørrende til følgende sitat: «Et prinsipp bør være at mål for elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse ikke tillegges vekt i seg selv i den samlede sluttvurderingen, men at de ses som forutsetninger for den kompetansen elevene viser i faget.» Hvis innsats, vilje, deltagelse o.l. inngår i elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse, synes vi det er underlig om ikke dette skal tillegges vekt i seg selv. Dette mener vi det bør bli sett nærmere på.

Med hilsen

Ole-Gunnar Søgner
rektor

Christian Fotland
høgskoledirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

³ Dette baseres på en rapport om naturfagene i norsk skole, som naturlig nok vil kunne ønske seg en styrking av naturfagene. Naturfag må gjerne styrkes. Vi reagerer på hvordan dette foreslås løst ved å ta fra andre fag.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Kunnskapsdepartementet		Postboks 8119 Dep	0032 OSLO